

Aleg 307

Sprawozdanie

komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie dalszego wyposażenia krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 13. października 1882 Wysoki Sejm uchwalił, jak następuje :

1) Sejm postanawia utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. (600.000 kor.), przeznaczonego na publiczne cele drogowe i wyposażać się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu corocznymi dotacjami po 30.000 zł. (60.000 kor.) począwszy od r. 1883.

2) Z drogowego funduszu pożyczkowego udzielane będą powiatom, gminom i obszarom dworskim bezprocentowe pożyczki, które spłacane być mają ratami rocznymi i umorzone najpóźniej w ciągu lat dziesięciu od dnia zaciągnięcia pożyczki.

W myśl powyższej uchwały wstawiono do budżetu krajowego na r. 1883 pierwszą roczną ratę dotacyjną w kwocie 60.000 K. Reszta jednak dotacyi w kwocie 540.000 K nie była wypłacona w dziewięciu ratach rocznych, lecz w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 18. października 1883 drogowy fundusz pożyczkowy otrzymał ją w czternastu ratach rocznych począwszy od r. 1884, wskutek czego dopiero w roku 1897 rozporządzał pełną kwotą uchwalonej dnia 13. października 1882 dotacyi 600.000 K.

Następnie uchwałą z 17. lutego 1898 Wysoki Sejm w budżecie krajowym na r. 1898 przyznał na cele powyższego funduszu jednorazowo kwotę 40.000 K. Uchwałą zaś z 27. marca 1899 Wysoki Sejm udotował fundusz, o którym mowa, dalszą sumą 600.000 kor., płatną w piętnastu ratach po 40.000 kor. rocznie począwszy od r. 1899, z tej sumy zatem wpłynęło do funduszu pożyczkowego po koniec roku 1908 dziesięć rat w łącznej kwocie 400.000 kor., a reszta 200.000 kor. ma wpłynąć w dalszych pięciu ratach rocznych począwszy od r. 1909, tak, że dopiero w r. 1913 fundusz rozporządzałby całą sumą uchwalonych już przez Wysoki Sejm dotacyj.

Z uchwalonych zatem przez Wysoki Sejm dotychczasowych dotacyj drogowej fundusz pożyczkowy otrzymał już 1,040.000 kor., a ma otrzymać jeszcze 200.000 kor. w pięciu ratach rocznych poczynszy od r. 1909.

Po koniec r. 1907 udzielono powiatom pożyczek

w łącznej sumie	3,058.597 kor. 64 gr.
z czego zwrócono po koniec roku 1907	2,023.357 „ 75 „
pozostaje zatem do zwrotu w latach następnych	1,035.239 „ 89 „

Ta pomoc kraju przez udzielanie powiatom bezprocentowych pożyczek na budowę dróg, spłacalnych najwyżej w latach dziesięciu w granicach uchwalonych przez Wysoki Sejm dotychczas funduszków — jakkolwiek bardzo wydatna — okazała się niedostateczną, zwłaszcza w r. 1907 i 1908, a tem bardziej byłaby niedostateczna w latach następnych. Licznym żądaniom powiatów o udzielenie pożyczek na budowę dróg Wydział krajowy nie mógł uczynić zadość, pomimo, że żądania te były ze wszech miar uzasadnione, pożyczki bowiem miały służyć na budowę dróg bardzo ważnych tak pod względem komunikacyjnym, jak ekonomicznym, a zwłaszcza na budowy publicznych dojazdów kolejowych, wymagających ukończenia w pewnym z góry oznaczonym terminie z powodu otwarcia nowych linii kolejowych i wyłożenia wskutek tego w krótkim terminie całego przypadającego na powiat znacznego ustawowego udziału w kosztach budowy. Odmówienie powiatom pożyczek zniewalało je do odłożenia — ze szkodą dla sprawy — budowy ważnych dróg, w wypadkach zaś, gdzie budowy były nagłe i nieodracalne, zniewalało powiaty do korzystania z uciążliwego kredytu.

Pożyczki udzielone powiatom z funduszu krajowego na budowę dróg umożliwiają powiatom wpłacenie do funduszu budowy naraz przypadającego na nie udziału bez anormalnego obciążenia ludności opodatkowanej, umożliwiają ekonomiczne prowadzenie budowy większemi sumami i w szybszem tempie, przez co zaoszczędza się także znacznie kosztów administracyjnych i zużytkowuje się należycie personal techniczny wydelegowany do budowy. Udzielanie pożyczek dla chwilowego zastąpienia udziału powiatu w kosztach budowy jest zwłaszcza w tych licznych wypadkach wskazane, w których udziela się powiatom pomocy technicznej przez wydelegowanie inżyniera Wydziału krajowego do prowadzenia budowy dróg.

Użyczenie powiatom wydatniejszej, aniżeli dotychczas, pomocy finansowej na budowę dróg przez udzielanie pożyczek i uczynienie zadość uzasadnionym żądaniom powiatów o pożyczki w wyższej mierze, aniżeli to dotychczas przy szczupłych funduszach miało miejsce, będzie możliwe tylko w takim razie, jeżeli Wysoki Sejm powiększy zasoby krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

Wobec tego Wydział krajowy jest zdania, że należy przyspieszyć wpłatę do powyższego funduszu reszty 200.000 K z uchwalonej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 dotacji w pierwotnej sumie 600.000 K i wpłacić ją w dwóch równych ratach rocznych w r. 1909 i 1910, oraz przeznaczyć na powiększenie funduszu, o którym mowa, dalszą dotację w sumie 800.000 K, a to w ośmiu równych bezpośrednio po sobie następujących ratach rocznych po 100.000 K, poczynszy od r. 1911. W tej mierze Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi swe wnioski.

Przez przyjęcie tych wniosków będzie dla Wydziału krajowego poniekąd umożliwione ułożenie programu w sprawie budowy dróg subwencyonowanych i udzielania na ten cel pożyczek.

Do preliminarza budżetu krajowego na rok 1909 Wydział krajowy wstawił 100.000 koron tytułem dotacji dla krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

Na podstawie powyższego przedstawienia Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1908 l. 82.705 w przedmiocie dalszego uposażenia krajowego drogowego funduszu pożyczkowego, ustanowionego uchwałą Sejmu z dnia 13. października 1882.

II. Sejm postanawia, że niewpłacona dotychczas reszta 200.000 K z uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 dotacji w sumie 600.000 K będzie wpłacona do krajowego drogowego funduszu pożyczkowego w dwóch ratach rocznych po 100.000 K w latach 1909 i 1910 i wstawia z tego tytułu 1- ratę 100.000 kor. do Rubr. VIII. lit. D poz. 10. wydatków budżetu krajowego na rok 1909.

III. 1) Sejm postanawia uposażyć krajowy drogowy fundusz pożyczkowy dalszą dotacją w sumie 800.000 kor.

2) Ta dotacja w sumie 800.000 koron będzie wpłacona do krajowego drogowego funduszu pożyczkowego w ośmiu bezpośrednio po sobie następujących ratach rocznych po 100.000 koron począwszy od r. 1911.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby począwszy od r. 1911 do r. 1918 włącznie wstawiał do budżetu krajowego po 100.000 kor. rocznie tytułem dotacji dla krajowego drogowego funduszu pożyczkowego, ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 13. października 1882.

Przewodniczący:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz

